

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Υπηρεσία Συντονισμού

Γραφείο Νομικών & Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Ταχ. Δ/ση: Μεσογείων 119

Ταχ. Κώδικας: 11526 Αθήνα

Πληροφορίες: Μυλωνάς Ν.

Τηλέφωνο: 213-1513853

E-mail: n.mylonas@prv.ypeka.gr

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων

ΚΟΙΝ.:

1. Βουλευτή κ. Καλογιάννη Σταύρο

2. Υπουργείο Εσωτερικών

ΘΕΜΑ: «Απάντηση σε Ερώτηση»

ΣΧΕΤ: Η με αριθμό πρωτ. 2510/19.1.2022 Ερώτηση

Σε απάντηση της σχετικής **Ερώτησης** που κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από τον Βουλευτή κ. Σταύρο Καλογιάννη, σας γνωστοποιούμε ότι:

Από τη δεκαετία του 1950 έχουν υλοποιηθεί πολλά έργα στο λεκανοπέδιο Ιωαννίνων, τα οποία είχαν ως αποτέλεσμα τη μεταβολή του υδατικού ισοζυγίου και της ποιότητας των νερών στη λίμνη Παμβώτιδα. Τα πιο σημαντικά από αυτά είναι:

Α. Η αποξήρανση της λίμνης Λαψίστας, η οποία διατάραξε το οικοσύστημα τόσο ως προς το ισοζύγιο του συστήματος Παμβώτιδας – Λαψίστας όσο και ως προς τα ενδιαιτήματα και τα είδη (π.χ. δρόμοι μετακίνησης χελιού).

Β. Η κατασκευή του αναχώματος στη βόρεια πλευρά της λίμνης, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την τροποποίηση της υδραυλικής σύνδεσης μεταξύ της λίμνης και των σημαντικών πηγών τροφοδοσίας της με νερό.

Γ. Η κατασκευή του υδατοφράγματος Περάματος, με το οποίο ρυθμίζεται η στάθμη της λίμνης για τις αρδευτικές ανάγκες ή για την αποφυγή πλημμυρών, η οποία οδηγεί στη δυσλειτουργία των πηγών που εκφορτίζουν εντός της λίμνης. Η διακοπή λειτουργίας πηγών (π.χ. πηγές Σεντενίκου, Κιόσκι, Μπλίτς, Ντραμπάτοβας, Κλήδωνα) λόγω των έργων αποκατάστασης της ροής των πηγών και του υδατοφράγματος συνέβαλε στη μείωση της εισροής των καθαρών νερών στη λίμνη.

Δ. Οι αυξημένες και ανεξέλεγκτες λήψεις νερού για τις ανάγκες άρδευσης των γεωργικών εκτάσεων γύρω από τη λίμνη, οι οποίες συντελούν στην μείωση της στάθμης της λίμνης και έχουν πολλαπλές αρνητικές επιδράσεις στο οικοσύστημα της λίμνης.

Για την αποκατάσταση του διαταραγμένου οικοσυστήματος της λίμνης Παμβώτιδας έχουν εκπονηθεί πλήθος μελετών και προγράμματα δράσης, με πιο πρόσφατο το «Πρόγραμμα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων» (2020), το οποίο βασίστηκε σε παλαιότερη Μελέτη με τίτλο «Αποκατάσταση Οικοσυστήματος Λίμνης Παμβώτιδας» και χρηματοδοτήθηκε από την Περιφέρεια Ηπείρου. Σύμφωνα με τη Μελέτη, το επίπεδο της στάθμης ύδατος διατηρείται εντός του εύρους (470,20 - 468,80 m) μέσω του υδατοφράγματος (θυροφράγματος) Περάματος. Κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού υπάρχει πτώση στάθμης (κάτω από το επίπεδο των 468,8 m), η οποία προκαλείται από την εξατμηση, τις κλιματικές μεταβολές και την αυξημένη κατανάλωση από τη γεωργική δραστηριότητα της περιοχής.

Στα μέτρα του «Σχεδίου Διαχείρισης Κινδύνων Πλημμύρας Λεκανών Απορροής ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (EL05)» προβλέπεται ο καθορισμός της οικολογικής στάθμης της λίμνης Παμβώτιδας και η σύνταξη διαχειριστικής μελέτης για τη λειτουργία του υδατοφράγματος Περάματος, στην οποία, μεταξύ άλλων, θα ορίζεται συγκεκριμένο μοντέλο λήψης αποφάσεων, το οποίο θα χρησιμοποιείται από τους διαχειριστές του θυροφράγματος. Στο πλαίσιο αυτό, από τον Ιούνιο του 2021 εκπονείται ειδική μελέτη με τίτλο «Τεκμηρίωση πρότασης καθορισμού της οικολογικής στάθμης της Λίμνης Παμβώτιδας». Στόχος της μελέτης είναι ο καθορισμός της οικολογικής στάθμης και της διακύμανσης αυτής, με σκοπό αφενός τη διατήρηση του λιμναίου οικοσυστήματος και των οικοσυστημικών υπηρεσιών (π.χ. άρδευσης, αλιείας κ.λπ.) της λίμνης και αφετέρου την αναγνώριση των αναγκών για την κατάλληλη διαχείριση της υδροπεριόδου της λίμνης.

Με πρωτοβουλία της Περιφέρειας Ηπείρου το 2016 δημιουργήθηκε Ομάδα Εργασίας με στόχο των συντονισμό των εμπλεκόμενων Φορέων για την εκπόνηση δράσεων και έργων με σκοπό την προστασία και αποκατάσταση της Λίμνης Παμβώτιδας. Η Ομάδα Εργασίας κατέληξε στην ιεράρχηση προτεραιοτήτων και στην κατηγοριοποίηση των προτεινόμενων μέτρων, λαμβάνοντας υπόψη τα έργα και τις δράσεις που προτάθηκαν κατά καιρούς σε διάφορες μελέτες για την περιοχή, καθώς και αυτά που αποτυπώνονται στην 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου (Αριθμ. Ε.Γ.: οικ. 907, ΦΕΚ 4664/Β/2017). Τα περισσότερα από αυτά περιλαμβάνονται και στο «Πρόγραμμα Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων» (2020).

Όσον αφορά στις ενέργειες του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας για την προστασία και την αειφόρο διαχείριση του λιμναίου οικοσυστήματος, σας γνωστοποιούμε ότι το Υπουργείο, λαμβάνοντας υπόψη τα μέτρα και τις δράσεις που αποτυπώνονται στις υφιστάμενες μελέτες για την περιοχή της λίμνης Παμβώτιδας, τα προτεινόμενα μέτρα που περιλαμβάνονται στην 1η Αναθεώρηση του Σχεδίου Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου και ειδικότερα αυτά που αφορούν στη λίμνη, καθώς και τις προτάσεις των εμπλεκόμενων φορέων, σκοπεύει να υλοποιήσει συγκεκριμένες δράσεις σε συνεργασία, μεταξύ άλλων, με τον ΟΦΥΠΕΚΑ και τη ΜΔΠΠ Ηπείρου, την Αποκεντρωμένη Διοίκηση Ηπείρου - Δυτ. Μακεδονίας, την Περιφέρεια Ηπείρου, το Δήμο Ιωαννιτών, το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και τον ΓΟΕΒ. Η αποκατάσταση του διαταραγμένου οικοσυστήματος της Λίμνης Παμβώτιδας χρειάζεται μια «ολιστική» προσέγγιση, μέρος της οποίας είναι και η αντιμετώπιση του θέματος της «Ισορροπίας του οικοσυστήματος της λίμνης Παμβώτιδας σε σχέση με την αντλούμενη ποσότητα υδάτων κατά τις θερινές περιόδους», ο «Προσδιορισμός του περιβαλλοντικού κόστους που προκαλεί στην λίμνη Παμβώτιδα η συνεχής απόληψη νερού παρά το ελλειμματικό ισοζύγιο της», καθώς και η υλοποίηση «Έργων και δράσεων για τον εμπλουτισμό και αναζωογόνηση της λίμνης». Ειδικότερα:

- Συγκεκριμένα Διαχειριστικά Μέτρα και προτάσεις θα περιλαμβάνονται στην Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ), η οποία εκπονείται και σύντομα θα τεθεί σε Δημόσια Διαβούλευση. Η ΕΠΜ θα οδηγήσει και στην έκδοση Προεδρικού Διατάγματος για την προστασία της Λίμνης Παμβώτιδας. Η ΕΠΜ και το Διαχειριστικό Σχέδιο θα λαμβάνουν υπόψη όλες τις μελέτες και τις προτάσεις έργων και δράσεων, τα οποία έχουν κατά καιρούς διατυπωθεί και έχουν την ευρεία αποδοχή της επιστημονικής κοινότητας, των τοπικών φορέων και Υπηρεσιών, καθώς και της κοινωνίας των πολιτών.
- Για πολλά από τα προτεινόμενα έργα του «Προγράμματος Ολοκληρωμένων Παρεμβάσεων» θα γίνει ιδιαίτερη προσπάθεια να ενταχθούν σε χρηματοδοτικά προγράμματα, όπως ΕΣΠΑ 2021-2027, Ταμείο Ανάκαμψης, ΠΕΠ Ηπείρου κ.λπ.
- Από τον Ιούνιο του 2021 εκπονείται έργο για την λίμνη με τίτλο «Τεκμηρίωση πρότασης καθορισμού της οικολογικής στάθμης της Λίμνης Παμβώτιδας». Στόχος της μελέτης είναι ο καθορισμός της οικολογικής στάθμης και της διακύμανσης αυτής, με σκοπό αφενός τη διατήρηση του οικοσυστήματος και των οικοσυστημικών υπηρεσιών (π.χ. άρδευσης, αλιείας κ.λπ.) της λίμνης και αφετέρου την αναγνώριση των αναγκών για την κατάλληλη διαχείριση της υδροπεριόδου της λίμνης. Το έργο προβλέπει τη σύνταξη διαχειριστικής μελέτης για την ορθή λειτουργία του υδατοφράγματος Περάματος και θα αντιμετωπίζει το θέμα της ισορροπίας του οικοσυστήματος της λίμνης Παμβώτιδας σε σχέση με την αντλούμενη ποσότητα υδάτων κατά τις θερινές περιόδους.
- Με σκοπό τον φυσικό εμπλουτισμό και την αναζωογόνηση της λίμνης, τα έργα τα οποία θα υποστηρίξει το ΥΠΕΝ θα έχουν ως στόχο αφενός την αποκατάσταση της επικοινωνίας των πηγών (Ξεντινίκου, Αμφιθέας και Ντραμπάτοβας) με τη λίμνη Παμβώτιδα και αφετέρου την εκπόνηση ειδικής μελέτης για τη δυνατότητα και σκοπιμότητα εμπλουτισμού της λίμνης με είδη ψαριών, τα οποία κρίνονται αποδεκτά για το οικοσύστημα με βάση τεκμηριωμένες προτάσεις των επιστημόνων. Με τις παραπάνω παρεμβάσεις θα επιτευχθεί ο εμπλουτισμός της λίμνης με τα νερά των πηγών τα οποία σήμερα δεν τροφοδοτούν τη λίμνη, όπως επίσης θα σταματήσουν οι ανεξέλεγκτοι και παράνομοι εμπλουτισμοί της λίμνης με ψάρια εμπορικού ενδιαφέροντος, οι οποίοι επιβαρύνουν σημαντικά το διαταραγμένο οικοσύστημα της λίμνης. Η ειδική μελέτη θα καθορίσει τον τρόπο, το είδος και τον αριθμό των ιχθυδίων των ειδών ψαριών με τα οποία θα γίνονται στο μέλλον εμπλουτισμοί στη λίμνη. Η μελέτη θα λάβει υπόψη παραμέτρους, όπως: α) τη διατήρηση και αποκατάσταση βιώσιμων πληθυσμών των ενδημικών, αυτόχθονων και προστατευόμενων (επιλεγμένων) ειδών ψαριών στη λίμνη, β) την εξασφάλιση ικανής ποσότητας αλιευμάτων σε ετήσια βάση χωρίς τον κίνδυνο να επέλθει κατάρρευση των ιχθυοαποθεμάτων ή διατάραξη της ισορροπίας των πληθυσμών άλλων ειδών, γ) τον πολλαπλό ρόλο των ειδών με τα οποία γίνεται ο εμπλουτισμός (π.χ. συνδυασμός αφαίρεσης υδροφυτικής βλάστησης και αλιείας) σε συνδυασμό με την μη βλαπτική επίδραση σε πληθυσμούς άλλων ειδών (π.χ. τροφικός ανταγωνισμός χορτοφάγου κυπρίνου και της σπάνιας και προστατευόμενης βαλτόπαπιας) δ) την εντατική επιλεκτική αλιεία βλαπτικών ειδών για το οικοσύστημα της λίμνης, όπως η Δρομίτσα.

- Είναι γνωστό ότι το περιβαλλοντικό κόστος, το οποίο προκαλεί στην λίμνη Παμβώτιδα η συνεχής και ανεξέλεγκτη απόληψη νερού κυρίως για την άρδευση των καλλιεργειών, είναι μεγάλο. Η ανεξέλεγκτη άρδευση οδηγεί αφενός στην υπερβολική χρήση νερού και αφετέρου σε αυξημένη εισροή ρυπαντικού φορτίου από τις αγροτικές καλλιέργειες. Το ΥΠΕΝ, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και άλλους εμπλεκόμενους φορείς, θα στηρίξει πρωτοβουλίες για την εφαρμογή μέτρων, όπως: α) κοστολόγηση και τιμολόγηση των υπηρεσιών ύδατος β) τοποθέτηση υδρομετρητών στο σύνολο των χρηστών του αρδευτικού δικτύου, χρήση καρτών άρδευσης και θέσπιση μηχανισμού παρακολούθησης των ποσοτήτων της άρδευσης μέσω πληροφοριακού συστήματος, ώστε να γίνεται σωστή διαχείριση του αντλούμενου νερού από τη λίμνη και τις αποστραγγιστικές τάφρους, γ) καταγραφή των απολήψεων για άρδευση, δ) ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των γεωργών, ε) προώθηση της άρδευσης με σταγόνες (πότισμα στάγδην) κ.λπ. Σημειώνουμε ότι η Δ/νση Υδάτων Ηπείρου προέβη στην έκδοση της υπ' αρ. 149230/18-11-2022 Απόφασης προσδιορισμού του Περιβαλλοντικού κόστους και κόστους Πόρου στις Λεκάνες Απορροής Αχέροντος (EL0513), Αράχθου (EL0514), και στην Υπολεκάνη Παμβώτιδας που ανήκει στην ΛΑΠ Καλαμά (EL0512), του ΥΔ Ηπείρου για το έτος 2022 (ΑΔΑ: 9ΒΝΠΟΡ1Γ-ΚΣΕ). Ομοίως έχουν εκδοθεί οι σχετικές Αποφάσεις για τις προηγούμενες χρονικές περιόδους.
- Το ΥΠΕΝ επιδιώκει την αειφορική άσκηση των οικονομικών δραστηριοτήτων γεωργίας, κτηνοτροφίας και αλιείας στην ευρύτερη περιοχή της λίμνης Παμβώτιδας, με τρόπο όμως συμβατό με την διατήρηση του οικοσυστήματος. Οι πολιτικές, τις οποίες προγραμματίζει να εφαρμόσει στο τομέα αυτό, έχουν ως στόχο την προώθηση φιλικών προς το περιβάλλον δράσεων και προγραμμάτων με σκοπό τη μείωση της ανεξέλεγκτης άρδευσης που οδηγεί στην υπεράντληση και αλόγιστη χρήση νερού, τη μείωση της χρήσης λιπασμάτων, και τον περιορισμό της ανεξέλεγκτης απόθεσης των κτηνο/ πτηνοτροφικών αποβλήτων στις γεωργικές εκτάσεις.

Τέλος, για την πληρέστερη ενημέρωση της εθνικής αντιπροσωπείας, κοινοποιούμε το με α.π. 10183/28-1-2022 έγγραφο της Α.Δ. Ηπείρου – Δ. Μακεδονίας.

Ο Υφυπουργός

Γεώργιος Αμυράς

Επισυνάπτεται: Το με α.π. 10183/28-1-2022 έγγραφο

Σελίδες απάντησης: 3
Σελίδες συνημμένων: 11
Σ ύ ν ο λ ο Σελίδων: 14